

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐՅԱՆ

Վիշտք հայուն

Փոխանակ քաղցր օրորներու, հայրենի՛ք,
Օրրանիս քով մայրիկս ըզքեզ միշտ ողբաց,
Համբույրին հետ շի՞ մըզգացի արտասովաց,
Աչերս տեսան արցունքներու լոկ երկինք:
Ավերակաց ծաղկանցըդ սոսկ այցելու
Ջեփյուն չեկավ նժդեհ ճակատս շոյելու,
Փառաց դարեր ծընող՝ ընկող հայրենի՛ք,
Մամռոտ ավերք և դամբարան գորավիզ

Արարատյան հսկայից,
Ուր ծոր ճակտով վիրալից
Հեծե ոգին հայկական . . .
Բայց ի գո՛ւր. ողբ, վայ, կական
Եվ արտասուք ու հառաչ
Քեզ ըսփոփել չեն կարող,
Այլ վեհ ճակատ քրտնաշող
Ի՛արյունաբուխ կող ու լանջ:

Մոխիր հագած, արյուն ծըծած սև հողե՛ր,
Ուր կը տիրեն սոսկում, տրխտուր հիշատակք,
Ալ ծոցեդ թոեր են հուստ քաղցր հրեշտակք
Եվ արյունոտ դափնի մանգամ չեն թողեր . . . :
Սև շղթաներ եղան ինձի խանձարուր,

Մըթության մեջ սրբտիս վըրա հսկեց սուր,
Միթե չա՛յ եմ՝ մինչդեռ չ'ես իմս, Հայաստա՛ն.
Եվ հոյակապ, վես կոթողների պատվանդան

Օտարաց, գահդ՝ հիշատակ,
Եվ ճակատըդ կրես պըսակ
Արդ փըշահյուս, սև նոճի . . .
Ալ չըկա՛ վառ թագդ առջի,
Որուն ականց տեղ անգին՝
Դառնաթախիժ մըտածմանց
Քրտունքներ սառ՝ քար կտրած՝
Կնճռոտ ճակատդ պճնեցին:

Երբոր տեսավ արյունլըվա վարդին ծոց՝
Վարդատարփիկ բուլբուլն դողով թռչեցավ,
Սուգին փափկիկ թևքն արցունքով թրջեցավ՝
Միրատրոփ լանջք կուսից տեսավ երբ սրախոց . . .
Լըռեցին քնար, հանքույր, գեղգեղ և մըմունջ,
Հրածե՛շտ տիրեց... և սիրակաթ շուրթեր մունջ
Համբուրեցին սև հողեր, ժայռ և ալիք,
Բույլ բույլ, բյուր բյուր ոգիք թըռան տրտմալիք.

Մասյաց մուսայք դողահար՝
Թողուցին պսակ և քընար.
Դաշտեր, ձորեր և սարեր,
Ալիք, ժայռեր և սառեր,
Հե՛գ հայրենիք Հայաստա՛ն,
Ըզքե՛գ, ըզքե՛գ ողբացին,
Որ ուրացողք քեզ բացին
Բյուր բյուր՝ սև սև գերեզման:

Հայն էր, որ թագըդ գըլորեց փայլարձակ,
Եվ ալևոր ճակտիդ բարդեց սև սմպեր,

Հետո վայեց, երբ գերեզման կըշտապեր,
Այլ շնչասպառ էր՝ չ'ուներ ձեռքը կայծակ,
Որ այն ամպերն փոթորկաբեր փարատեր,
Եվ հայրենիքն շղթաներն ազատեր.
Նոճյաց խորքը մահվան շունչը սոսափեց,
Սոսկմամբ ցնորած Հայն իր երկրեն խուսափեց.

Թողուց ավեր և արյուն,
Թաղեց հոն փառք և ավյուն.
Արդ կը տեսնե բոթաբեր
Ներկայն՝ ճիգ մը չը թափեր,
Հայաստա՛ն, քեզ փրկելու,
Անգգա դարձած դարե դար՝
Չը հիշեր քեզ, չը փութար
Քեզ անձկանոք գրկելու:

1868